

PRAKTISCHE THEOSOFIE

een cursus in tien brieven

door

dr. G. S. ARUNDALE

Voorwoord

1. Gij, de goddelijke pelgrim

1961

UITGEVERIJ THEOSOFISCHE VERENIGING, NED. AFD.
AMSTELDIJK 76 - AMSTERDAM-Z.

PRAKTISCHE THEOSOFIE

VOORWOORD

Door de niet te verzadigen zucht naar steeds nieuwe bevredigingen, worden de levens van de tegenwoordige mensen zo gecompliceerd, dat de eenvoudige grondslagen van de groei der mensen teloor gaan in steeds subtieler complicaties en daardoor uit het oog worden verloren, terwijl de ogenblikken, waarin de mensen hard en onverbiddelijk tegenover elkaar staan, steeds sneller op elkaar volgen. Iedere mens heeft vele dingen, die hij moet doen of moet nalaten, naargelang zijn aard hem in geeft. Door de haast voortgejaagd, legt hij zijn zenuwslopende weg door het leven ademloos af, terwijl al zijn aandacht gericht blijft op het behoud van zijn wankel plaats in het leven, terwijl hij bevreesd is voor het ongewone en datgene, wat anders is. Verloren temidden van de rampen die hij kent, vlucht hij naar andere, die hem onbekend zijn.

Niemand weet, waar hij is, hoewel sommigen een uitweg zoeken in godsdienst, in wetenschap, in vaderlandslievendheid of in internationalisme; sommigen leven op het ogenblik in alle mogelijke lawaai om de onbegrijpelijkheid van het leven te overstemmen; anderen ontvluchten het leven, opdat ze niet hopeloos verstrikt zullen geraken in zijn schijnbare futiliteiten; sommigen zoeken steun bij het conventionele, het orthodoxe, het respectabele, sommigen in het heterodoxe of het bizarre. Sommigen zoeken

bij zichzelf bescherming, anderen proberen zich tegen hun eigen wezen te beschermen.

Alleen zij, die voortdurend opmerkzaam zijn op het Werkelijke temidden van het onwerkelijke, die trachten het Werkelijke boven alle vormen en omstandigheden te begrijpen en te kennen, alleen diegenen ontdekken dat geluk en die vrede, die zovelen zoeken en voor enige tijd vinden, maar die zij dikwijls weer verliezen zodra ze ze vinden. Theosofie brengt die vrede en begrip, die zovelen zoeken, in zijn voortdurende aanpassing aan het leven tot in zijn kleinste onderdelen, tot de zin voor een mogelijk groter leven, tot een zin voor een vermogen tot leven boven het gewone leven uit.

In deze cursus zullen wij zien, hoe de Theosofie in de praktijk tot uitdrukking komt. Als wij dat ontdekken, zullen wij méér willen weten en dan zullen wij literatuur over Theosofie zoeken om verder te studeren en opheldering te verkrijgen. Maar, evenals wij eerst meer belang hechten aan de smaak van een gerecht dan aan de verschillende ingrediënten, waaruit het is samengesteld — zo is de nieuweling meer geïnteresseerd in Theosofie wanneer zij zijn alledaagse omgeving en hemzelf daarin, verklaart, waardoor het leven zo bijzonder waard is geleefd te worden, ongeacht de omstandigheden.

Laat daarom de Theosofie in haar invloed op het leven en in het bijzonder op het alledaagse leven van ons allen, beproefd worden: een leven, dat door zogenaamde kleinigheden bepaald wordt en dat niettemin zo overvol vreugde of verdriet, geluk of ellende, hoop of wanhoop kan zijn.

1. GIJ, DE GODDELIJKE PELGRIM

Alles, in welk natuurrijk het zich ook bevindt, groeit eeuwig. Er is a.h.w. een ladder, op welks ontelbare sporten alles staat en waarop alles zich langzaam naar de volgende sport in opwaartse richting beweegt, onderwijl ervaringen zaaiend en oogstend, niets achterlatend, maar alles met zich meevoerende wat gezaaid en geoogst is.

Wij, die ons in het mensenrijk bevinden, hebben daarom de vruchten van alle ervaringen in ons, die wij in de achter ons liggende rijken hebben opgedaan; en de sporten van de ladder, die wij nog moeten bereiken, werpen — gelijk de komende gebeurtenissen — hun schaduw vooruit, terwijl ze een aantrekkingskracht op ons uitoefenen, waardoor de toekomst ons vooruit trekt, zoals het verleden en het heden ons opduwen.

Als Theosofie ons een steeds-voortbewegende en groeiende mensheid voorstelt, wat heeft ze dan te zeggen van en voor het individu? Wat zegt zij van zijn geboorte, zijn groei en zijn toekomst?

Met twee eenvoudige, doch fundamentele gedachten kan de lezer een begin maken met het avontuur van het onderzoeken van de hoogten en diepten der Theosofie. Ten eerste: dat geboorte op zichzelf slechts een episode is in een proces van groei of ontwikkeling, waardoor het individu door de duisternis der onwetendheid, ellende en wanhoop heen gaat om te komen tot de zonneshijn van eeuwige vrede en licht. Door geboren te worden, worden wij eigenlijk her-boren, teneinde weer de draad van het

leven in deze wereld op te nemen, na een periode van rust en ontspanning in die toestand, die „hemel” genoemd wordt; en als een bepaald leven wordt afgesloten door wat wij de dood noemen, dan wordt niet onder het levensverhaal „Einde” geschreven, maar „Wordt vervolgd”, want de dood is slechts een poort, die naar verdere ontwikkeling leidt.

De tweede grondgedachte is, dat onze omgeving — van welke aard ook — niet alleen zó is als wij haar in vorige geboorten hebben opgebouwd, maar ook precies is, wat wij nodig hebben voor de volgende stap in onze ontwikkeling. Familie, vrienden, geloof, nationaliteit, kansen (of het ontbreken daarvan) — dit alles hebben wij zelf opgebouwd en vormt onze eigen kans om verder te gaan. In vervlogen levens zijn er andere omstandigheden en gelegenheden geweest om aan de verschillende behoeften van verschillende ontwikkelingsstadia tegemoet te komen. In onze toekomstige levens zullen de omstandigheden en gelegenheden veranderen, totdat zij ons tenslotte niets meer te leren hebben en wij alle lessen grondig in ons hebben opgenomen.

Maar, teneinde dit proces te versnellen, moeten wij onze omstandigheden tot het uiterste benutten en er a.h.w. alle kansen uit persen. Wij moeten de lessen leren, zoals zij ons worden voorgezet en ze snel in ons opnemen door ze zoveel mogelijk te benutten, teneinde onze omstandigheden te verbeteren. De beste manier om de bestaande omstandigheden in betere om te zetten, is, onze eigen verhouding tot elk van hen te verbeteren; niet, door er in te berusten, doch door tot hen door te dringen en

er het beste uit te behouden; niet, door ervoor weg te lopen, maar door er begrip voor te tonen en door ons aan de omstandigheden aan te passen en ze te gebruiken om hun opvoedend doel te bereiken.

Theosofie ontkent derhalve, dat enig individu niet zou passen bij zijn omgeving, want — daar het doel van de evolutie of groei is: ervaringen op te doen om gelukkig te kunnen worden — volgt daaruit, dat elke levensomstandigheid een kans biedt en een klop op onze deur is door degene, die wij zullen worden. Zodoende geeft de Theosofie waarde en betekenis en leven aan alles en helpt ons om steeds met enthousiasme de toekomst, die ons behoort, tegemoet te treden. Theosofie helpt ons, onszelf te begrijpen, evenals anderen te waarderen wie en wat zij ook zijn, met hun eigen meningen, hun godsdienstvormen, hun politieke beschouwingen, hun ambities; want de ontwikkelingsstadia worden niet bepaald door deze uiterlijke verschillen, maar door innerlijke eigenschappen: verfijning, adeldom, waardigheid, edelmoedigheid en vriendelijkheid, door wijsheid en macht — in één woord: door het besef van de Broederschap in alle Leven binnen het Vaderchap van het Goddelijk Doel.

Geboorte — Dood — Hergeboorte

Laten wij nu zien, hoe de Theosofie wordt toegepast in het dagelijkse leven van de enorme meerderheid van gewone, alledaagse mensen.

Gij wordt geboren. Wiè wordt geboren? Een Pelgrimziel, die ergens onderweg is tussen het beginpunt, dat gevormd wordt door zijn onbewust-zijn

van wie hij is, en de ontdekking, dat hij feitelijk een Levenskoning is, en naar het eventueel aanvaarden van dit Koningschap, hetgeen zijn doel is. Gij zijt die Pelgrim. Het leven, dat zich thans in u ontvouwt, was in dat heel verre verleden geheel onontwikkeld. Via het ene stadium van bewustzijn door het andere (stadia, die normaliter koninkrijken der natuur worden genoemd) ontwikkelde het leven binnen in u zich langzaam, tot het mogelijk werd om uzelf duidelijk als een Ikheid van uw omgeving te onderscheiden.

In de aanvang is „Ik” een nogal meelijwekkend iets, hetgeen wij kunnen constateren bij de onontwikkelde wilde. Maar naarmate de ene geboorte de andere opvolgt, veroorzaakt de onweerstaanbare aandrang van het ontwikkelende leven, dat zowel van binnen uit als van buiten af werkt, een langzame, maar gestadige vooruitgang. Hier bent u dus, met uw „Ik” in een zeker stadium van ontwikkeling, en indien u grotendeels midden in het heden of het verleden staat, bent u misschien geweldig trots op uw tegenwoordige „Ik” en op al zijn aspecten. U bent misschien trots op uw ambities, uw idealen, uw gedachten en gevoelens en op uw prestaties. U kunt in de greep zijn van een statische zelfvoldaanheid, die er de oorzaak van is, dat u zichzelf ziet als iemand die boven allen, die anders zijn dan u, verheven is. U zult genieten van uw bepaalde godsdienst, politiek, gewoonten en alle andere eigenschappen van uw bepaald evolutiestadium. U kunt bekrompen, onverdraagzaam en misschien aggressief zijn op een vrome of zelfs medelijdende manier.

Theosofie tracht u echter zin voor verhoudingen te geven. Zij zegt: „Tot zover is alles in orde, maar u moet dynamisch zijn voor de toekomst, die u wacht. U moet niet bij het heden blijven verwijlen.” Theosofie tracht een vreugdevolle onvoldaanheid teweg te brengen over degene die u bent, hoe goed sommige elementen in u ook mogen zijn. Een individu, die tevreden is met de plaats, waar hij zich bevindt, leeft slechts half, want hij weerstreeft het contact met alles, wat het leven hem nog te bieden heeft. Inplaats van een deel van de rivier te zijn, is hij dan slechts een stilstaand plasje.

Afscheiding leidt naar vergetelheid

Ge zijt echter een God, geboren uit het verleden en zich voortbewegend naar de toekomst, terwijl uw ware tehuis in de spirituele wereld is waar alle Leven één is. Dáár leeft u en beweegt u zich en heeft u uw ware vorm „van eeuwigheid tot eeuwigheid”. Toen daarom, aan het eind van uw laatste leven de dood kwam, legde u eigenlijk uw laatstgedragen kleren af en trok u zich terug in de geestelijke wereld voor een tijd van ontspanning. Daar paste u zich aan de eeuwige doeleinden van het leven aan en, terwijl u zich bewust werd van het feit, dat geen enkel deel van het leven (zelfs niet het meest concrete) onoverwonnen mag blijven, indien u de toekomst wilde belichamen, begaf u zich weer gretig in deze wereld, teneinde uw pelgrimstocht voort te zetten; u verzamelde lichamen om u heen (van mentale stof om te denken, van emotionele stof om te voelen en van fysieke stof om te handelen). Deze lichamen zijn

niet gijzelf, maar voertuigen, die u tijdens uw aardse verblijf ten dienste staan.

Terwijl u dieper en dieper in de activiteiten, problemen en worstelingen der aarde gedompeld wordt, gaat het besef van de eenheid van alle leven, welk besef bekend is in de wereld van de ziel, verloren. Het leven, dat u daar kende als één, wordt nu tegen zichzelf verdeeld zoals de ene mens tegen de andere strijdt en tegen vogels en dieren en insecten, en zij op hun beurt aan elkander ten prooi vallen; overal is scheiding en verdeeldheid en twist. Gij zijt óók verstrikt in dat web van verdeeldheid, u ziet verschillen, u maakt onderscheid tussen de dingen, u veroordeelt en levert critiek, omdat u niet meer in staat bent, u bewust te zijn van het feit, dat alle leven één is. En aangezien eenheid de normale eigenschap van het leven is, moet er een voortdurende worsteling zijn om die afgescheidenheid te behouden, om uw eigen persoonlijkheid te behoeden tegen aanvallen en om ervoor te zorgen, dat zij niet wordt genegeerd, versmaad of beledigd. Maar omdat het zelf — of de ziel — een klein deeltje van het Goddelijk Geheel is, blijft toch een diepe innerlijke hunkering bestaan, die misschien vaag begrepen wordt, een honger naar diè eenheid, waarin de verdeeldheid ophoudt te bestaan, een verlangen naar het opgaan van het afgescheiden zelf in het Ene Zelf.

De ziel begon haar afgescheidenheid door begeerte naar ervaringen; doch uit die afgescheidenheid wordt langzamerhand het bewustzijn wakker, dat zij juist zelf de oorzaak van het lijden is — dat het geluk ligt in de éénheid. Uit de ellende en het lijden

wordt een bewustzijn van, een eenheid met het lijden van anderen geboren en u houdt op, eraan bij te dragen; omdat gij niet begrepen wordt, kent u de pijn die door niet-begrijpen aan anderen wordt toegebracht; indien u veronachtzaamd of genegeerd wordt, wordt u zich de eenzaamheid van hen, die om u heen zijn, bewust. Maar, zoals u door leed gevoelig wordt voor het leed van de wereld, zo kunt u ook door geluk reageren op het geluk van deze wereld.

Eenheid brengt herinnering

Naarmate het bewustzijn van dit grotere leven van het Zelf en zijn eenheid met alle leven in u groeit, zult u afgestemd worden op de schoonheid ervan en er in leven. Dit afstemmen, dit besef van het Ene Leven, ligt binnen uw eigen ervaring, maar u moet de weg erheen alléén vinden, omdat boeken, leraren, godsdiensten, filosofieën, slechts wegwijzers kunnen zijn voor de terugreis van het afgescheiden zelf naar het besef van zijn wezenlijke eenheid. Hebt u niet werkelijk al korte momenten doorleefd, waarin u zó afgestemd was; waarin u, geboeid door een door-dringend besef van levend-zijn, één scheen te zijn met een of andere magnetische kracht in de wereld om u heen? Het moge de schoonheid van een zons- ondergang geweest zijn, de sierlijke vlucht van een vogel, de glimp zonlicht op een met rijp bedekte tak of maanlicht op kabbelende golfjes, een betoverende melodie, een groot geluk, of zelfs een ontstellende ervaring van verdriet, waardoor u door alle oppervlakkigheden en conventies van het alledaagse le-

ven heen opgeheven werd in de wereld van de ziel. En hoewel dit ogenblik zo vluchtig was als de aanraking van engelenvleugels, toch blijft er iets van achter, dat nimmermeer vergeten wordt.

Met een zekerheid, die uit eigen ervaring geboren wordt, weet u nu, dat u een deel bent van een groter leven en uit de onvolmaaktheid van het kleinere zelf ontstaat een goddelijke ontevredenheid, die steeds aandringt op bevrijding uit begrenzingsen, waardoor het Goddelijk Zelf vervuld kan worden. De geestelijke ontwikkeling begint bij deze deelname aan de strijd tussen de begeerten van het lichaam en het verlangen van de geest.

Zo hebben wij gezien, dat de mens de zelfgekozen carrière van een God in zich heeft, met het doel, de groei te vervolmaken; dat de dood zeker is voor hen, die geboren worden en dat geboorte zeker is voor de doden; dat de stof geneigd is de Goddelijke erfenis te vergeten, terwijl de geest op herinnering aandringt, en dat evolutie de vrucht is van dit conflict.

Onze volgende poging zal zijn, de drie werelden te begrijpen, waarin dit conflict zich afspeelt, welk begrijpen zal leiden tot het sneller nader komen van de overwinning, van de dag, waarop de mensheid zal leven in de volle waardigheid, schoonheid en sereniteit van zijn erfenis.

Aanbevolen lectuur: „Goden in Ballingschap”, J. J. v. d. Leeuw; „Theosofie vereenvoudigd”, Irving S. Cooper; „Aan de voeten van de Meester”, Alcyone.

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

- 1 SEP. 2012